

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Parallela Geographica Italiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

Nvm. 1. De Duce Mantuæ, & Agro Mantuano.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13120

FLVVII VARVS: *il Varo*, nobis *le Var*, Prouinciæ nunc & Italiae aliquâ ex parte, sed exiguâ limes.
 COMI. Recipit } Esteronem: *Esteron*.
 Fluios } Tineam: *Tinea*, de quo supra.
 TATVS sequentes } Vesuuiam: *Vesubia*.
 Palius: *Palion*, ad Nicæam cadens.
 NICÆ- Liuentia: *Liuenza*, qui ex monte ortus, vbi vallem ad
 Brigam rigauit, deficit & disparet haustus cuniculo.
 ENSIS. Rottus: *Rotta*, Saogrium alluens, qui & Biberam forbet *Bibera*.

§. 3. De ditionibus Familiae Mantuanae.

SECT. I. Historica huius Familiae.

QUÆCVMQVE de hâc familiâ tractari solent in re Geographicâ ad tria capita reuocari possunt, *Ducatum Mantuanum*, *Ducatum Monferratensem*, & *ditiones Principum Gonzagarum*, seu *Mantuanorum*.

NVM. I. De Duce Mantue, & Agro Mantuano.

ORIGO huius Ducatus, qui antea Marchionatus erat cadit in annum Christi 1318. quando vrbs Mantua variis iactata casibus summâ populi voluntate Ludouicum Gonzagam accepit dominum, eiectis Bonacolsinis Tyrannis ope maximè Canis Scaligeri Principis Veronensis. Ipse eiusque successores *Capitanei Mantuæ* tantùm dicti sunt vsque ad Ioannem Franciscum, quem Sigismundus Imperator anno 1432. Marchionem Mantuæ dixit. Is obiit anno 1444. & inter quatuor filios principatum suum diuisit, de quo mox in quantitate huius ditionis. Marchionum porro nomen hæsit in hac familiâ vsque ad annum 1530. quo Carolus V. Imp. Fridericum Gonzagam Mantuæ Ducem creauit.

PRINCIPES MANTVANI. Superuacaneum puto hîc texere seriem Principum Mantuanorum ante Fridericum primum, quoniam illa ad rem nostram minùs pertinere videtur. Hanc tibi per synopsin proponimus, quam vt puto non negliges, à Friderico I. Duce ductam.

			FRANCISCVS } obiit ille sine liberis, quidam tamen Dvx II. } ei tribuunt Fridericum.
FRIDE- RICVS GON- ZAGA Primus DVX Mantuae, Cui ex Margari- ta Boni- facij Se- cundi Montis- ferraten- sis sorore nati sunt	GVI- LIEL- MVS Dvx III. ex Leonora Imp. Ferdinandi filia LV- DO- VICVS, cui ex Henrietâ Niuernensi geniti sunt	VIN- GEN- TIVS DVX IV. obiit 1512. CAROLVS Niuernensis & Rhetelensis Dvx VIII. cui ex Catharina Lotharinga nati sunt CATHARINA Vxor Henrici Aurelianensis Ducis Longauillæ. HENRIETA Vxor Ducis Meduani.	FRANCISCVS Dux V. qui ex filia Ducis Sabaudiaë genuit <i>Mariam</i> quæ nupsit Carolo Niuernensi. FERDINANDVS Dux VI. primùm Cardinalis: obiit sine liberis. VINCENTIVS Dux VII. olim E- ques Melitensis: obiit ante eum filius Franciscus, qui duxerat Margaritam Sabaudam; itaque eo mortuo recurrendum fuit ad Carolus Niuernensem filium Ludouici filij Friderici Gongagæ Primi Ducis. FRANCISCVS Dux Rhetelij, qui ante patrem obiit. CAROLVS II. Dux Mantuae IX. duxit Mariam filiam Francisci Ducis V. CAROLVS III. Dux X. iam ab anno 1637. rerum potitur. FERDINANDVS Dux Meduanus. MARIA Regina Poloniae. ANNA quæ Palatino nupsit. BENEDICTA Abbatissa.

QUANTITAS. Ditio olim Gonzagarum extensior fuit quàm in præsentia nobis exhibetur, vt colligitur ex testamento Ioannis Francisci primi huius tractus Marchionis, quod videre potes in libello de Italia Principibus.

Nunc verò maxima eius *longitudo* extenditur ab oppido Ostiano *Vstiano* in limite Cremonensi, & Brixiano, ad Fichariolum *Ficaruolo* in limite Ferrariensi, quæ extensio dat gradum vnicum

cum 15. minutis, ac proinde 75. mil. pas. leucas Franc. 37. $\frac{1}{2}$, Germanicas 18. cum $\frac{1}{4}$. *Latitudo* verò à Castilione Stiueræo *Castiglione de la Stiueræ*, in limite Brixiano, ad Nouellariam, cuius status ad hanc familiam pertinet, in limite Rhegiano, 36. minutorum extensione, hoc est 36. Mil. Pass. leucarum nostratium 18. Germanicarum 9.

QUALITAS. Regio hæc vniuersa frumento abundat, & tantâ copiâ, vt vicinas ditiones nullo negotio alere queat. Vinum hîc minùs generosum est, & ferè austerum. Abundat hæc quoque ditio armento & pecore, quia pascuis læta. Linum etiam hîc plurimum, & copiosum prouenit. Laudantur pariter panni Mantuani qui magni fiunt Venetiis, item & Tapetes ex lanâ & serico totâ Europâ celebrati. Quanta reperiatur hîc piscium copia, id vnum arguit, quod ex piscatoribus lacus Mantuani 9. librarum millia Princeps colligit, eâ conditione, vt quantum voluerit in mensam suam referuet assibus duobus persolutis in singulas libras.

MORES. Equites peritissimi sunt Mantuani, & ad domandos equos à naturâ facti videntur esse. Creduntur vulgò ingenij hebetioris ob cæli grauitatem & crassitiem, certè ad literas minùs idonei iudicantur quàm ad res gerendas, & familiam rectè disponendam.

POLITIA. Hic Princeps à nemine pendet nisi ab Imperatore, cuius se vicarium perpetuum in Italiâ nuncupat, quia anno 1624. ab Imperatore factus est eius Vicarius per Italiam, quo officio hætenus Dux Sabaudix functus erat. Aula eius inter Principes Italos eminet. Seruatur à 50. peditibus Prætorianis, & Equitum Itolorum alâ. Dux caput est ordinis Sanguinis Christi, quem instituit Vincentius Dux VII. anno 1608. Educere potest ex agro Mantuano 800. equites, peditum 12. millia. Eius Consilium ex 7. Doctoribus constat: hi lites omnes & controuersias dirimunt, & ad eos à præfectis prouocatur, vulgò *Podestas*. Mantuæ rei Cibarix Præfectus *Prouidador* magnæ est auctoritatis. Reditus eius Ducatus ante aliquot annos erat ducenties & quinquagies mille libræ; nunc dicitur in præsentiam imminutus. De reitu Montisferati, & militiâ dicemus numero 3.